

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PAMATNOSTĀDNE (ES) 2020/1554**(2020. gada 14. oktobris),****ar ko groza Pamatnostādni ECB/2011/23 attiecībā uz pārskatu par ārējās statistikas kvalitāti sniegšanas biežumu Eiropas Centrālajai bankai (ECB/2020/52)**

EIROPAS CENTRĀLĀS BANKAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Centrālo banku sistēmas un Eiropas Centrālās bankas statūtus un jo īpaši to 3.1., 3.3., 5.1., 12.1., 14.3. un 16. pantu,

ņemot vērā Padomes 1998. gada 23. novembra Regulu (EK) Nr. 2533/98 par statistiskās informācijas vākšanu, ko veic Eiropas Centrālā banka ⁽¹⁾, un jo īpaši tās 4. pantu,

tā kā:

- (1) Ārējās statistikas datu kvalitātes novērtējumu veic saskaņā ar Eiropas Centrālās bankas (ECB) Statistikas kvalitātes sistēmu, un tas ietver regulāru pārskatu, ko ECB Valde iesniedz ECB Padomei. Datu kvalitātes kontrole ir ļoti svarīga, un tā būtu jāveic savlaicīgi.
- (2) Tomēr būtu jāpanāk līdzsvars starp nepieciešamību veikt kontroli un to, cik bieži ECB Padomei tiek sniegta attiecīgā informācija. Tādēļ nepieciešams atjaunināt noteikumus par to, cik bieži ECB Valde sniedz pārskatu ECB Padomei par ārējās statistikas kvalitāti. Lai varētu veikt kvalitātes analīzi, ECB Valdei pirmais kvalitātes pārskats pēc šīs pamatnostādnes pieņemšanas ECB Padomei jāiesniedz līdz 2022. gada beigām.
- (3) Ārējās statistikas vākšanas un apkopošanas pamatā esošie jēdzieni ir pārdomāti un nostiprināti Starptautiskā Valūtas fonda maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances rokasgrāmatas sestajā izdevumā ⁽²⁾. Tomēr šie jēdzieni bieži vien nepieciešami precizējumi, un daži no tiem ir īpaši svarīgi euro zonas kopsavilkuma rādītāju precīzai apkopošanai. Tādēļ nepieciešams atjaunināt Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādnes 2012/120/ES (ECB/2011/23) ⁽³⁾ III pielikumā noteiktos finanšu konta un starptautisko investīciju bilances jēdzienus.
- (4) Ja tiek konstatētas nopietnas datu kvalitātes problēmas, ir lietderīgi dot ECB Valdei iespēju, ja tā to uzskata par vajadzīgu, sniegt ECB Padomei papildu pārskatus. Tā paša iemesla dēļ ir arī lietderīgi noteikt, ka ECB Valde var izmantot šo rīcības brīvību no 2022. gada.
- (5) Saskaņā ar ECB statistikas kvalitātes sistēmu ir lietderīgi šādos pārskatos iekļautu konkrētu informāciju darīt publiski pieejamu.
- (6) Ar 2021. gada 1. martu Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādne (ES) 2018/1151 (ECB/2018/19) ⁽⁴⁾ nosaka, ka ECB Valde katru gadu sniedz pārskatu ECB Padomei par ārējās statistikas kvalitāti. Lai panāktu līdzsvaru attiecībā uz nepieciešamību veikt kontroli un to, cik bieži ECB Padomei tiek sniegta attiecīgā informācija, Pamatnostādnē ECB/2011/23 noteiktais biežums būtu jāattiecinā arī uz pārskatu sniegšanu reizi divos gados. Tāpēc caurredzamības nolūkā būtu jāparedz pietiekami ilgs laiks no dienas, ar kuru tiek piemērota prasība sniegt ikgadēju pārskatu saskaņā ar Pamatnostādni (ES) 2018/1151, līdz dienai, ar kuru atbilstoši šai pamatnostādnei tiek piemērota jaunā prasība sniegt pārskatu reizi divos gados. Tādēļ nacionālajām centrālajām bankām (NCB) un ECB Valdei būtu jāatbilst šīs pamatnostādnes prasībām ar 2021. gada 1. jūliju.

⁽¹⁾ OV L 318, 27.11.1998., 8. lpp.

⁽²⁾ Pieejams: <https://www.imf.org/>

⁽³⁾ Eiropas Centrālās bankas Pamatnostādne 2012/12/ES (2011. gada 9. decembris) par Eiropas Centrālās bankas prasībām attiecībā uz statistikas pārskatiem ārējās statistikas jomā (ECB/2011/23) (OV L 65, 3.3.2012., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Pamatnostādne (ES) 2018/1151 (2018. gada 2. augusts) par Eiropas Centrālās bankas prasībām attiecībā uz statistikas pārskatiem ārējās statistikas jomā (ECB/2018/19) (OV L 209, 20.8.2018., 2. lpp.).

(7) Tādēļ attiecīgi būtu jāgroza Pamatnostādne ECB/2011/23,

IR PIEŅĒMUSI ŠO PAMATNOSTĀDNI.

1. pants

Grozījumi

Pamatnostādni ECB/2011/23 groza šādi:

1) ar šādu punktu aizstāj 6. panta 1. punktu:

“1. Neskarot V pielikumā noteiktos ECB kontroles uzdevumus, NCB, vajadzības gadījumā sadarbojoties ar kompetentajām iestādēm, kas nav NCB, nodrošina statistiskās informācijas, ko dara pieejamu ECB, kvalitātes kontroli un vērtēšanu. ECB šos datus vērtē līdzīgi un savlaicīgi.

ECB Valde reizi divos gados sniedz pārskatu ECB Padomei par tās ārējās statistikas kvalitāti, kas darīta pieejama ECB. ECB Valde minēto pārskatu iesniedz ECB Padomei līdz tā gada beigām, kas seko katram attiecīgajam divu gadu periodam. Pirmo divu gadu pārskatu iesniedz līdz 2022. gada beigām. ECB Valde šo pārskatu vai tā izvilkumu var darīt publiski pieejamu.”;

2) šādu 5. punktu pievieno 6. pantam:

“5. Ar 2022. gada 1. janvāri, ja ECB Valde novēro nopietnas datu kvalitātes problēmas, tā vajadzības gadījumā var sniegt ECB Padomei papildu pārskatus.”;

3) pamatnostādnes III pielikumu groza saskaņā ar šīs pamatnostādnes pielikumu.

2. pants

Stāšanās spēkā un īstenošana

1. Šī pamatnostādne stājas spēkā dienā, kurā to paziņo dalībvalstu, kuru valūta ir euro, nacionālajām centrālajām bankām.
2. Eurosistēmas centrālās bankas atbilst šīs pamatnostādnes prasībām ar 2021. gada 1. jūliju.

3. pants

Adresāti

Šī pamatnostādne ir adresēta visām Eurosistēmas centrālajām bankām.

Frankfurtē pie Mainas, 2020. gada 14. oktobrī

ECB Padomes vārdā –
ECB prezidente
Christine LAGARDE

PIELIKUMS

Pamatnostādnes ECB/2011/23 III pielikuma 1. iedaļas apakšiedaļu "C. Finanšu konts un starptautisko investīciju bilance" aizstāj ar šādu:

"C. *Finanšu konts un starptautisko investīciju bilance*

Parasti finanšu kontā uzrāda darījumus ar finanšu aktīviem un pasīviem rezidentu un nerezidentu institucionālo vienību starpā. Tomēr, lai nodrošinātu euro zonas kopsavilkuma rādītāju pareizu apkopošanu, visa apmaiņa starp nerezidentu emitēto finanšu instrumentu institucionālajām rezidentvienībām un starp rezidentu emitēto finanšu instrumentu institucionālajām nerezidentvienībām jāuzrāda kā finanšu darījumi, t. i., stingri ievērojot debitora/kreditora pieeju.

Finanšu kontā darījumus uzrāda neto: finanšu aktīvu neto iegāde atbilst aktīvu iegādes un aktīvu samazinājuma starpībai.

Starptautiskā investīciju bilance (SIB) katra ceturkšņa beigās atspoguļo rezidentu finanšu aktīvus, kas ir prasības pret nerezidentiem, un rezidentu saistības pret nerezidentiem, kā arī zeltu, kas tiek turēts kā rezerves aktīvs. Aktīvu un pasīvu starpība ir SIB neto pozīcija, un tā uzrāda neto prasību vai neto saistību pret pārējo pasauli.

SIB vērtība perioda beigās izriet no pozīcijām iepriekšējā perioda beigās, darījumiem kārtējā periodā un citām pārmaiņām, kas rodas no rezidentu un nerezidentu darījumiem atšķirīgu iemeslu dēļ un kas var būt saistītas ar citām apjoma pārmaiņām un valūtas kursa svārstībām vai cenu pārmaiņām.

Atbilstoši funkcionālajam dalījumam pārrobežu finanšu darījumi un pozīcijas tiek klasificētas kā tiešās investīcijas, portfeļieguldījumi, atvasinātie finanšu instrumenti (izņemot rezerves aktīvus) un darbinieku akciju iespējas līgumi, citi ieguldījumi un rezerves aktīvi. Pārrobežu finanšu darījumus un pozīcijas iedala arī pēc instrumenta veida un institucionālā sektora.

Darījumu un pozīciju novērtēšanas pamatā ir tirgus cenas. Novērtēšana atbilstoši nominālvērtībai tiek izmantota netirgojamu instrumentu pozīcijās, proti, kredītiem, noguldījumiem un citiem debitoru/kreditoru parādiem. Tomēr jebkādi darījumi ar šiem instrumentiem tiek vērtēti pēc tirgus cenas. Lai ņemtu vērā darījumu novērtēšanas pēc tirgus cenas un pozīciju novērtēšanas pēc nominālvērtības neatbilstību, pārdevējs iegrāmato citas cenu pārmaiņas pārdošanas periodā, kas atbilst nominālvērtības un darījuma vērtības starpībai, bet pārdevējs iegrāmato pretēju summu kā citas cenu pārmaiņas. Līdzīga grāmatošana notiek attiecībā uz pozīcijām un darījumiem ar tiešo investīciju kapitālu, kur pozīcijas atspoguļo pašu līdzekļus atbilstoši bilances vērtībai (sk. nākamo sadaļu).

Maksājumu bilances finanšu konts un SIB ietver kompensējošos ierakstus uzkrātajiem procentiem par attiecīgajās funkcionālajās kategorijās klasificētajiem instrumentiem.

6.1. Ārvalstu tiešās investīcijas

Tiešās investīcijas ir saistītas ar kādas valsts rezidentu, kuram ir kontrole vai ievērojama ietekme uz tāda uzņēmuma pārvaldību, kas ir rezidents citā valstī. Saskaņā ar starptautiskajiem standartiem (MBR6) šādas attiecības apliecina tas, ka investoram, kas ir rezidents vienā valstī, uzņēmumā, kas ir rezidents citā valstī, tieši vai netieši pieder 10 % vai vairāk balsstiesību. Pamatojoties uz šo kritēriju, tiešo investīciju sakarība var pastāvēt starp vairākiem radniecīgiem uzņēmumiem neatkarīgi no tā, vai saistība iekļauj vienu ķēdi vai vairākas ķēdes. Tā var paplašināties uz tiešajām investīcijām uzņēmuma filiālēs, apakšfiliālēs un dalībniekos. Ja tiešās investīcijas ir noteiktas, visas turpmākās finanšu pārmaiņas/turējumus starp saistītajām vienībām reģistrē kā tiešo investīciju darījumus/pozīcijas.

Pašu kapitāls iekļauj pašu kapitālu meitasuzņēmumos, kā arī visas kapitāla daļas filiālēs un saistītajos uzņēmumos. Reinvestētā peļņa sastāv no kompensējoša ieraksta tiešā investora peļņas daļā, ko filiāles vai saistītie uzņēmumi nav sadalījuši kā dividendes, un meitasuzņēmumu peļņas, kas nav pārskaitīta tiešajam investoram un kas ir reģistrēta kā "ieguldījumu ienākumi" (sk. 3.2.3.).

Tiešo investīciju kapitāls un parāda instrumenti tiek tālāk sadalīti atbilstoši attiecībām iestāžu starpā, kā arī saskaņā ar investīciju virzību. Tiek nošķirti trīs tiešo investīciju attiecību veidi:

- a) Tiešo investoru ieguldījumi tiešo investīciju uzņēmumos. Šajā kategorijā iekļauj investīciju plūsmas (un krājumus) no tiešā investora uz tā tiešo investīciju uzņēmumiem (neatkarīgi no tā, vai tie ir tieši vai netieši kontrolēti vai ietekmēti);
- b) Reversais ieguldījums. Šis attiecību veids attiecas uz investīciju plūsmām (un krājumiem) no tiešo investīciju uzņēmumiem uz tiešo investoru.
- c) Saistīto uzņēmumu starpā. Tas attiecas uz plūsmām (un krājumiem) tādu uzņēmumu starpā, kas nekontrolē un neietekmē viens otru, bet kas abi ir viena tiešā investora kontrolē vai ietekmē.

Saistībā ar tiešo investīciju pozīciju novērtēšanu kapitāla vērtspapīri, kas tiek kotēti biržā, tiek vērtēti atbilstoši tirgus cenai. Biržā nekotētu tiešo investīciju sabiedrību gadījumā kapitāla vērtspapīrus vērtē, pamatojoties uz bilances vērtību, izmantojot kopēju definīciju, kas iekļauj šādus grāmatvedības posteņus:

- i) apmaksāto kapitālu (izņemot pašu akcijas un iekļaujot akciju emisijas uzcenojuma kontus);
- ii) visus rezervju veidus (iekļaujot ieguldījumu pārvedumus, ja grāmatvedības pamatnostādnes tos uzskata par uzņēmumu rezervēm);
- iii) nesadalīto peļņu pēc zaudējumu atskaitīšanas (iekļaujot pašreizējā gada rezultātus).

Finanšu kontā iegrāmatotie darījumi ar biržā nekotētu uzņēmumu kapitāla vērtspapīriem var atšķirties no pašu līdzekļiem pēc bilances vērtības, kas iegrāmatoti SIB. Šādas atšķirības iegrāmato kā citas cenu pārmaiņas.

Kā labākā prakse visām dalībvalstīm tiek ieteikts ārvalstu tiešo investīciju kapitāla vērtspapīrus un reinvestēto peļņu sākt apkopot, pamatojoties uz ārvalstu tiešo investīciju apsekojumu rezultātiem, ko veic vismaz reizi gadā (*).

(*) Jāpārtrauc šāda prakse: i) atļaut pārskatu sniedzējiem izvēlēties novērtēšanas kritērijus (tirgus vērtība vai bilances vērtība); ii) piemērot nepārtrauktās inventarizācijas metodi/maksājumu bilances pārmaiņu uzkrāšanu krājumu aprēķināšanai.

6.2. Portfeļieguldījumi

Portfeļieguldījumi ietver pozīcijas un darījumus ar parāda vērtspapīriem vai kapitāla vērtspapīriem, izņemot tiešajās investīcijās vai rezerves aktīvos iekļautos vērtspapīrus. Portfeļieguldījumi ietver kapitāla vērtspapīrus, ieguldījumu fondu daļas un parāda vērtspapīrus, kas nav klasificēti kā tiešās investīcijas vai rezerves aktīvi. Portfeļieguldījumos neiekļauj darījumus, kas ir repo līgumi un vērtspapīru aizdošana. Portfeļieguldījumu darījumus un pozīcijas vērtē atbilstoši tirgus cenai. Portfeļieguldījumu biržā nekotētos vērtspapīros gadījumā iespējamās atšķirības darījumu un pozīciju novērtējumā līdzīgi kā gadījumā ar tiešajām investīcijām biržā nekotētās akcijās. Arī šajā gadījumā atšķirības jāiegrāmato kā citas cenu pārmaiņas.

Kopēja pieeja datu vākšanai par portfeļieguldījumiem noteikta VI pielikumā.

6.2.1. KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRI

Kapitāla vērtspapīri ir visi instrumenti, kas ir prasības pret sabiedrības vai kvazisabiedrības atlikušo vērtību pēc tam, kad apmierinātas visas kreditoru prasības. Atšķirībā no parāda vērtspapīriem kapitāla vērtspapīri parasti nenodrošina īpašniekam tiesības uz iepriekš noteiktu summu vai summu, ko nosaka, izmantojot noteiktu formulu. Kapitāla vērtspapīri ir kotētās akcijas un nekotētās akcijas.

Kotētās akcijas ir kapitāla vērtspapīri, kas tiek kotēti atzītā biržā vai cita veida otrreizējā tirgū. Biržas sarakstā neiekļautas akcijas ir kapitāla vērtspapīri, kas nav iekļauti biržas sarakstā.

6.2.2. IEGULDĪJUMU FONDU DAĻAS

Ieguldījumu fondu daļas emitē ieguldījumu fondi. Ja fonds ir trasta fonds, tās sauc par "apliecībām". Ieguldījumu fondi ir kolektīvo ieguldījumu uzņēmumi, ar kuru palīdzību ieguldītāji apkopo līdzekļus ieguldīšanai finanšu un/vai nefinanšu aktīvos. Ieguldījumu fondu daļām ir īpaša loma finanšu starpniecībā, jo tās ir sava veida kolektīvs ieguldījums citos aktīvos, un tādēļ tās norāda atsevišķi no citiem kapitāla vērtspapīriem. Turklāt atšķiras arī no tām gūtā ienākuma uzskaitē, jo reinvestētā peļņa ir jānosaka netieši.

6.2.3. PARĀDA VĒRTSPAPĪRI

Parāda vērtspapīri ir tirgojami instrumenti, kas ir parāda apliecinājums. Tās ir vekseli, obligācijas, parādzīmes, tirgojami noguldījumu sertifikāti, īstermiņa parāda vērtspapīri, nenodrošinātas parādzīmes, ar aktīviem nodrošināti vērtspapīri, naudas tirgus instrumenti, kā arī līdzīgi instrumenti, kas parasti tiek tirgoti finanšu tirgos. Parāda vērtspapīru darījumus un pozīcijas atbilstoši to sākotnējam termiņam iedala īstermiņa un ilgtermiņa vērtspapīros.

6.2.3.1. ĪSTERMIŅA PARĀDA VĒRTSPAPĪRI

Īstermiņa parāda vērtspapīri ir tādi, kas jāatmaksā pēc pieprasījuma, vai arī tie tiek emitēti ar sākotnējo termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Tie parasti turētājam dod beznosacījumu tiesības saņemt noteiktu nemainīgu naudas summu norādītā datumā. Minētie instrumenti parasti ar diskontu tiek tirgoti organizētos tirgos; diskonts ir atkarīgs no procentu likmes un laika, kas palicis līdz maksājuma termiņam.

6.2.3.2. ILGTERMIŅA PARĀDA VĒRTSPAPĪRI

Ilgtermiņa parāda vērtspapīri tiek emitēti ar sākotnējo termiņu ilgāku par vienu gadu vai bez noteikta termiņa (izņemot vērtspapīrus ar atmaksu pēc pieprasījuma, kuri iekļauti īstermiņa vērtspapīros). Tie parasti turētājam dod a) beznosacījumu tiesības saņemt nemainīgu monetāro ienākumu vai līgumā noteiktu mainīgu monetāro ienākumu (procentu maksai esot neatkarīgai no debitora peļņas), un b) beznosacījumu tiesības norādītā datumā vai datumos saņemt nemainīgu naudas summu, kas ir pamatsummas atmaksa.

Darījumu reģistrācija maksājumu bilancē notiek, kad kreditori un debitori iegrāmatojuši prasību vai saistību. Darījumu reģistrē ar faktisko saņemto vai samaksāto cenu, atņemot komisijas naudu un izdevumus. Tātad vērtspapīru ar kuponu gadījumā iekļauj pēc pēdējās procentu izmaksas uzkrātos procentus, un ar diskontu emitēto vērtspapīru gadījumā iekļauj kopš emisijas uzkrātos procentus. Uzkrāto procentu iekļaušana tiek prasīta gan attiecībā uz maksājumu bilances finanšu kontu, gan attiecībā uz SIB, un šiem ierakstiem nav nepieciešams kompensējošais ieraksts to attiecīgajos ienākuma kontos.

6.3. Atvasinātie finanšu instrumenti (izņemot rezerves aktīvus) un darbinieku akciju iespējas līgumi

Atvasināto finanšu instrumentu līgums ir finanšu instruments, kas saistīts ar citu konkrētu finanšu instrumentu, rādītāju, vai precī un ar kura palīdzību konkrēti finanšu riski (piemēram, procentu likmes risks, valūtas risks, kapitāla un preču cenu risks, kredītrisks utt.) var finanšu tirgos tikt tirgoti atsevišķi. Šī kategorija tiek norādīta atsevišķi no citām kategorijām, jo tā saistīta ar riska nodošanu, nevis līdzekļu vai citu resursu nodrošināšanu. Atšķirībā no citām funkcionālajām kategorijām no atvasinātajiem finanšu instrumentiem negūst sākotnējo ienākumu. Neto plūsmas, kas saistītas ar procentu likmju atvasinātajiem instrumentiem, reģistrē kā atvasinātos finanšu instrumentus nevis kā ieguldījumu ienākumus. Atvasināto finanšu instrumentu darījumi un pozīcijas tiek uzskaitītas atsevišķi no ar šiem instrumentiem saistīto pamatā esošo aktīvu vērtības. Iespējas līgumu gadījumā reģistrē pilnu prēmiju (t.i., iespējas līgumu pirkšanas/pārdošanas cenu un iekļauto maksu par pakalpojumu). Atmaksājamās drošības iemaksas ir skaidra nauda vai cits nodrošinājums, kas tiek noguldīts, lai aizsargātu darījuma partneri pret saistību neizpildes risku. Tās kā noguldījumi tiek klasificētas pie citiem ieguldījumiem (ja debitora saistības tiek iekļautas plašajā naudā) vai citos debitoru/kreditoru parādos. Neatmaksājamās drošības iemaksas (sauktas arī par starpību līdz tirgus vērtībai) samazina ar atvasināto instrumentu radīto finansiālo saistību, un tādēļ tās klasificē kā darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem.

Atvasināto finanšu instrumentu vērtēšana jāizdara, pamatojoties uz tirgus vērtību. Pārmaiņas atvasināto instrumentu cenā reģistrē kā turējumu peļņu vai zaudējumus (cenu pārmaiņas). Darījumu ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem reģistrācija notiek, kad kreditori un debitori iegrāmatojuši prasību vai saistību. Praktisko problēmu dēļ, kas saistītas ar aktīvu un pasīvu plūsmu nodalīšanu dažiem atvasinātajiem instrumentiem, visus darījumus ar atvasinātajiem finanšu instrumentiem euro zonas maksājumu bilancē reģistrē neto. Atvasināto finanšu instrumentu aktīvu un pasīvu pozīcijas SIB statistikā reģistrē bruto, izņemot tos atvasinātos finanšu instrumentus, kas iekļauti rezerves aktīvu kategorijā un ko reģistrē neto. Praktisku iemeslu dēļ iestrādātos atvasinātos instrumentus nenoskaidro no pamatā esošā instrumenta, ar ko tie ir saistīti.

Darbinieku akciju iespējas līgumi ir iespējas līgumi iegādāties uzņēmuma pašu kapitālu, kas uzņēmuma darbiniekiem tiek piedāvāti kā atlīdzība. Ja darbiniekiem piešķirtais akciju iespējas līgums var tikt tirgoti bez ierobežojumiem finanšu tirgos, to klasificē kā atvasināto finanšu instrumentu.

6.4. Citi ieguldījumi

Citi ieguldījumi ir atlikuma kategorija, kurā iekļauj pozīcijas un darījumus, ko neiekļauj tiešajās investīcijās, portfeļieguldījumos, atvasinātajos finanšu instrumentos un darbinieku akciju iespējas līgumos, vai rezerves aktīvos. Ciktāl šādas finanšu aktīvu un pasīvu klases nav iekļautas tiešajās investīcijās vai rezerves aktīvos, citi ieguldījumi ir: a) cits pašu kapitāls, b) nauda un noguldījumi, c) kredīti (t.sk. SVF kredītu izmantošana un kredīti no SVF), d) apdrošināšana, pensiju shēmas un standartizētās garantiju shēmas, e) tirdzniecības kredīti un avansi, f) citi debitoru/kreditoru parādi un g) speciālo aizņēmuma tiesību (SDR) sadale (SDR turējumi ir ietverti rezerves aktīvos).

Attiecībā uz kredītiem, noguldījumiem un citiem debitoru/kreditoru parādiem, kas pārdoti ar diskontu, finanšu kontā uzrādītās darījumu vērtības var atšķirties no SIB uzrādītajām nominālvērtībām. Šādas atšķirības iegrāmato kā citas cenu pārmaiņas.

6.4.1. PĀRĒJIE KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRI

Cits kapitāls ietver pašu kapitālu, kas nav vērtspapīru veidā, un tādēļ nav iekļauts portfeļieguldījumos. Daļība dažu starptautisko organizāciju kapitālā nav vērtspapīru veidā un tādēļ tiek klasificēta kā cits kapitāls.

6.4.2. NAUDA UN NOGULDĪJUMI

Nauda un noguldījumi ietver naudu apgrozībā un noguldījumus. Noguldījumi ir standartizēti, netirgojami līgumi, ko parasti piedāvā noguldījumu pieņēmējas iestādes, kas kreditoram ļauj noguldīt un vēlāk izņemt mainīgu naudas daudzumu. Noguldījumi parasti ir saistīti ar debitora garantiju atdot ieguldītājam pamatsummu.

Atšķirība starp "kredītiem" un "skaidru naudu un noguldījumiem" pamatojas uz to, kas ir aizņēmējs. Tas nozīmē to, ka aktīvu pusē nauda, ko rezidentu naudas tirgus sektors piešķir nerezidentu bankām, jāklasificē kā "noguldījumi", bet nauda, ko rezidentu naudas tirgus sektors piešķir nerezidentu iestādēm, kas nav bankas, jāklasificē kā "kredīti". Pasīvu pusē nauda, ko saņēmušas rezidentes iestādes, kas nav bankas, proti, nav monetārās finanšu iestādes (MFI), vienmēr jāklasificē kā "kredīti". Šī atšķirība nozīmē to, ka visi darījumi, kuros iesaistītas rezidentes MFI un nerezidentes bankas, jāklasificē kā "noguldījumi".

6.4.3. KREDĪTI

Kredīti ir finanšu aktīvi, kas a) rodas, kreditoram aizdodot līdzekļus tieši debitoram, un ko b) apliecina dokumenti, kas nav tirgojami. Šī kategorija ietver visus kredītus, t.sk. hipotēkas, finanšu līzingu un repo veida darījumus. Ar visiem repo veida darījumiem, t. i., pārdošanas ar atpiršanu līgumiem, pārdošanas/atpiršanas darījumiem un vērtspapīru aizdošanu (ar skaidru naudu kā nodrošinājumu), rīkojas kā ar nodrošinātiem aizdevumiem, nevis kā ar tiešu vērtspapīru pirkšanu/pārdošanu, un tos reģistrē pozīcijā "citi ieguldījumi" rezidenta sektorā, kas veic darījumu. Šāda rīcība, kas arī atbilst banku un citu finanšu sabiedrību praksei, ir paredzēta, lai precīzāk atspoguļotu aiz šiem finanšu instrumentiem esošos ekonomiskos motīvus.

6.4.4. APDROŠINĀŠANA, PENSIJU SHĒMAS UN STANDARTIZĒTAS GARANTIJU SHĒMAS

Tas ietver: a) nedzīvības apdrošināšanas tehniskās rezerves, b) dzīvības apdrošināšanu un gada rentes tiesības, c) pensijas tiesības, pensiju fondu prasības pret pensiju pārvaldītājiem un tiesības uz nepensiju fondiem, un d) uzkrājumus standartizēto garantiju prasībām.

6.4.5. TIRDZNIECĪBAS KREDĪTI UN AVANSI

Tirdzniecības kredīti un avansi ir finanšu prasības, kas rodas preču un pakalpojumu sniedzējiem izsniedzot kredītu saviem klientiem tieši, un avansi par vēl nepabeigtu vai vēl neuzsāktu darbu, klientiem veicot priekšapmaksu par precēm un pakalpojumiem, kas vēl nav sniegti. Tirdzniecības kredīti un avansi rodas, ja samaksa par precēm un pakalpojumiem netiek veikta reizē ar preces īpašumtiesību maiņu vai pakalpojuma sniegšanu.

6.4.6. CITI DEBITORU/KREDITORU PARĀDI

Šajā kategorijā ir aktīvi vai pasīvi, kas netiek iekļauti tirdzniecības kredītos un avansos vai citos instrumentos. Tā ietver finanšu aktīvus un pasīvus, kas atbilstošie posteņi darījumos, kuros atšķiras darījumu noslēgšanas un attiecīgo maksājumu veikšanas laiks. Tas ietver nodokļu saistības, vērtspapīru pirkšanu un pārdošanu, vērtspapīru aizdošanas maksa, zelta aizdevumu maksa, darba samaksa, dividendes, uzkrātās, bet vēl nesamaksātās sociālās iemaksas.

6.4.7. SPECIĀLO AIZŅĒMUMA TIESĪBU (SDR) SADALE

SDR sadali SVF dalībvalstīm kā saņēmēja saistības uzrāda pie SDR "citos ieguldījumos" ar atbilstošo ierakstu pie SDR "rezerves aktīvos".

6.5. Rezerves aktīvi

Rezerves aktīvi ir ārējie aktīvi, ko kontrolē monetārās iestādes un kas tām viegli pieejami, lai nodrošinātu maksājumu bilances finansēšanas vajadzības, intervences valūtas tirgū kursa pārvaldības nolūkā un citiem mērķiem (piemēram, stiprinātu uzticību valūtai un tautsaimniecībai, vai būtu par pamatu ārvalstu aizņēmumiem). Rezerves aktīviem jābūt aktīviem ārvalstu valūtā, prasībām pret nerezidentiem, un tiem jābūt reāli esošiem aktīviem. Rezerves aktīvos neietver iespējamus aktīvus. Rezerves aktīvu jēdziena pamatā ir tas, ka monetārās iestādes tos "kontrolē" un ka tie šīm iestādēm "ir viegli pieejami".

Euro zonas rezerves aktīvus veido Eurosistēmas rezerves aktīvi, t. i., ECB rezerves aktīvi un euro zonas nacionālo centrālo banku (NCB) turētie rezerves aktīvi.

Rezerves aktīvi i) ir Eurosistēmas monetārās iestādes, t. i., ECB vai euro zonas NCB, efektīvā kontrolē; un ii) tie ir Eurosistēmas turētas ļoti likvidas, tirgojamas un kredībspējīgas prasības pret ārpus euro zonas valstu rezidentiem, kas denominētas konvertējamās valūtās, kas nav euro, kā arī zelts, rezerves pozīcijas SVF vai SDR.

Šī definīcija skaidri nosaka, ka prasības ārvalstu valūtā pret euro zonas rezidentiem un prasības euro pret ārpus euro zonas valstu rezidentiem nevar uzskatīt par rezerves aktīviem ne valstu, ne euro zonas līmenī. Līdzīgi, centrālo valdību un/vai finanšu ministriju ārvalstu valūtu pozīcijas neiekļauj euro zonas rezerves aktīvu definīcijā saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību institucionālajiem noteikumiem.

ECB rezerves aktīvus apkopo saskaņā ar Eiropas Centrālo banku sistēmas Statūtu 30. pantu un uzskata par tādiem, kas ir tiešā un efektīvā ECB kontrolē. Ciktāl nenotiek īpašumtiesību tālāknodošana, NCB paturētie rezerves aktīvi ir to tiešā un efektīvā kontrolē, un tos uzskata par katras atsevišķas NCB rezerves aktīviem.

Eurosistēmas rezervju statistiku apkopo uz bruto pamata, nekompensējot ar rezervēm saistītās saistības, izņemot rezervju aktīvus, kas iekļauti "atvasināto finanšu instrumentu" apakš kategorijā un ko reģistrē uz neto pamata.

Novērtēšana pamatojas uz tirgus cenām, izmantojot i) darījumiem dominējošās tirgus cenas laikā, kad darījums notiek; un ii) turējumiem vidējās tirgus slēgšanas cenas attiecīgā laika posma beigās. Dominējošās tirgus cenas laikā, kad darījums notiek, un vidējās tirgus slēgšanas cenas atsaucis laika posma beigās attiecīgi izmanto, lai ārvalstu valūtā denominēto aktīvu darījumus un turējumus konvertētu euro.

Uzskats, ka ārvalstu valūtas likviditāte, kas netiek iekļauta maksājumu bilances un starptautisko investīciju bilances statistikas rezerves aktīvu posteņi, arī var būt svarīgs rādītājs spējai pildīt saistības ārvalstu valūtā, kļuvis plašāk izplatīts un iekļauts arī SVF Speciālajā datu izplatīšanas standartā. Lai aprēķinātu ārvalstu valūtas likviditāti, dati par bruto rezervēm jāpapildina ar informāciju par citiem ārvalstu valūtas aktīviem un ar rezervēm saistītajām saistībām. Attiecīgi mēneša datus par Eurosistēmas (bruto) rezerves aktīviem papildina ar informāciju par citiem ārvalstu valūtas aktīviem un iepriekš noteiktiem un iespējamiem īstermiņa neto samazinājumiem bruto rezerves aktīvos, ko klasificē pēc atlikušā termiņa. Turklāt ceturkšņa intervālos ir vajadzīga arī valūtas iedalīšana bruto rezerves aktīvos, kas denominēti SDR valūtās (kopā) un citās valūtās (kopā).

6.5.1. MONETĀRAIS ZELTS

Monetārais zelts ir zelts, kas pieder monetārajām iestādēm (vai citām iestādēm, kas ir monetāro iestāžu efektīvā kontrolē) un kas tiek turēts kā rezerves aktīvs. Tas ietver zeltu un neassignēta zelta kontus nerezidentu iestādēs, kas dod tiesības pieprasīt zelta piegādi.

Monetārā zelta turējumiem jāpaliek nemainīgiem visos atgriezeniskos darījumos ar zeltu (zelta mijmaiņas darījumos, repo darījumos, kredītos un noguldījumos).

6.5.1.1. **Zelts** ir zelta monētas vai stiepi, kuru tīrība ir vismaz 995 daļas no 1 000, t.sk. zelts, kas tiek turēts assignēta zelta kontos.

6.5.1.2. **Neassignēta zelta konti** ir prasība pret konta operatoru veikt zelta piegādi. Attiecībā uz šiem kontiem konta nodrošinātājam ir īpašumtiesības uz assignētā materiālā zelta rezervju bāzi, un tas kontu turētājiem piešķir zeltā denominētas prasījuma tiesības. Neassignēta zelta kontus, ko neklasificē kā monetāro zeltu, iekļauj naudas un noguldījumu posteņi pie citiem ieguldījumiem.

6.5.2. SDR

SDR ir starptautiskie rezerves aktīvi, ko SVF izveidojis un dalībvalstīm piešķīris pastāvošo oficiālo rezervju papildināšanai. SDR turējumi ir tikai SVF dalībvalstu monetārajām iestādēm un ierobežotam skaitam starptautisko finanšu iestāžu, kas ir SDR pilnvarotās turētājas.

6.5.3. REZERVES POZĪCIJA SVF

Šeit iekļauta a) "rezerves kvota", t. i., ārvalstu valūtas, t.sk. SDR, summas, ko dalībvalsts var īsā laikā saņemt no SVF; un b) SVF parādi saskaņā Vispārējo resursu konta kredīta līgumu, kas brīvi pieejami dalībvalstij.

6.5.4. PĀRĒJIE REZERVES AKTĪVI

Tie ietver naudu un noguldījumus, vērtspapīrus, atvasinātos finanšu instrumentus un pārējās prasības. Noguldījumi ir noguldījumi, kas pieejami pēc pieprasījuma. Vērtspapīri ietver nerezidentu emitētas likvidas un tirgojamas akcijas un parāda vērtspapīrus, t.sk. ieguldījumu fondu daļas vai apliecības. Atvasinātos finanšu instrumentus rezerves aktīvos iekļauj tikai tad, ja rezerves aktīvu pārvaldību saistītie atvasinātie instrumenti ir šādu aktīvu novērtēšanas neatņemama sastāvdaļa. Pārējās prasības ir kredīti nerezidentu nebankām, ilgtermiņa aizdevumi SVF Trasta kontam un citi finanšu aktīvi, kas nav iekļauti iepriekšējos posteņos, bet kas atbilst rezerves aktīvu definīcijai.”
